

QUICKSTART GUIDE - SVENSKA

Igor

ENGRAVER

NoteHeads

Utrustningskrav och installation	3
Systemkrav samt mjukvarukrav	3
Installation av Igor Engraver	3
Installera OMS (endast Macintosh)	4
Installera Igor Engraver	4
Skapa en tom layout	5
Skapa nytt stycke	5
Välja musiker	6
Skapa dina egna styckeinställningar	7
Skapa ett partitur	8
Komponerande	8
Verktygspaletten: En översikt	8
Börja komponera	9
Insättning av noter och pauser	9
Flytta objekt	10
Lägga till takter	10
Kortkommandon för noter	11
Editering i inmatningsläget (Input Mode)	11
Kontextmenyer	13
Uppspelning och inspelning	14
Uppspelning	14
Stegvis inspelning med en MIDI-klaviatur	14
Lägga till text	15
Lägga till en vers	15
Lägga till annan text	15
Ändra musiktypsnitt	17
Ändra storleken på din musik	17
Lägga till tabulatur	17
Teknisk support	18
Ett steg vidare	18

©2001 NoteHeads Musical Expert Systems AB. Alla rättigheter förbehållna. Denna guide, liksom mjukvaran beskriven i den, tillhandahålls under licens och får endast användas i enlighet med licensavtalet. Innehållet i denna guide tillhandahålls endast i informationssyfte och kan ändras utan vidare meddelande. NoteHeads Musical Expert Systems AB åtar sig inget ansvar för innehållet i denna guide. Macintosh, Power Macintosh, Power PC och QuickTime är varumärken som tillhör Apple Computer, Inc. Open Music System och Opcode är varumärken som tillhör Opcode, Inc. Adobe och Acrobat Reader är varumärken tillhörande Adobe Systems, Inc. StuffIt Expander är ett varumärke tillhörande Aladdin Systems, Inc. Windows är ett varumärke tillhörande Microsoft Corporation, Inc.

Utrustningskrav och installation

Systemkrav samt mjukvarukrav

1. Windows: Windows 95, 98, ME, NT4 eller 2000, med en Pentium II-processor eller bättre, med åtminstone 64 MB RAM. Macintosh: Någon Macintosh Power PC med MacOS 8.5 till 9.1, med åtminstone 64 MB ledigt RAM. (En G3- eller G4-processor rekommenderas.)
2. Endast Macintosh: QuickTime krävs för uppspelning på datorn (kan laddas ned från www.quicktime.com).
3. Endast Macintosh: Open Music System (OMS) används för att styra Igor Engravers MIDI-hantering. OMS är ett gratis program som är utvecklat av Opcode, Inc, och det kan laddas ned från www.noteheads.com. (Du kan skapa filer i Igor Engraver utan OMS, men det måste vara installerat för att uppspelningen skall fungera.)
4. En Postscript- eller QuickDraw-skrivare behövs för att skriva ut.
5. Adobe Acrobat Reader 4.0 eller senare, som kan laddas ned från www.adobe.com, krävs för att läsa manualen till Igor Engraver.
6. Om du laddar ned Igor Engraver från Internet behövs också StuffIt Expander från www.aladdinsys.com för att packa upp installationsprogrammet.

Installation av Igor Engraver

1. Dubbelklicka på Igor Engraver Installer-ikonen.
2. Ett installationsfönster öppnas. Tryck på **Next/Continue**.
3. Nästa fönster är licensavtalet. Om du har läst, förstått och accepterar texten, tryck på **Yes/Agree**.
4. Olika val för installationen kan förekomma. Välj **Easy Install** (rekommenderas) för att installera alla Igor Engravers filer. För att bara installera ett par filer, välj **Custom Installation**.
5. Välj en mapp där du vill att Igor Engraver skall installeras. Tryck på **Next/Install**.
6. Ett fönster kan nu komma fram där du ombeds fylla i dina personliga uppgifter. Fyll i alla fält och tryck på **Next**.

7. Beroende på vilket operativsystem du använder kan ytterligare fönster komma att öppnas. Följ instruktionerna i dem.
8. Slutligen öppnas ett fönster som talar om att installationen har lyckats. Tryck på **Restart**.
9. Nu har du fått en ny mapp som heter Igor Engraver på din dator.

Installera OMS (endast Macintosh)

(NoteHeads ger ingen teknisk support för OMS eftersom det inte är vår produkt, men texten nedan borde hjälpa dig att komma igång med OMS. Installationsprocessen beskrivs mer ingående i manualen.)

1. Dubbelklicka på OMS Setup-ikonen, som finns i din OMS-mapp.
2. Välj New Studio Setup från Filemenyn, och tryck på **OK**.
3. OMS Driver Search-fönstret öppnas. Tryck på **Search**. OMS kommer nu att söka efter synthesizers och MIDI-interface.
4. Tryck på **OK** så att OMS kan känna igen MIDI-enheterna. Tryck på **OK** ytterligare en gång.
5. Namnge din "setup" och spara den.
6. Om du ser ett rött kryss ovanpå ikonen för QuickTime-synthen, dubbelklicka på den. Ett fönster öppnas, med titeln "Configure QuickTime Synth". Tryck på **Yes** och därefter på **OK**. Krysset försvinner och QuickTime är nu din förvalda synth för uppspelning. Om du hellre vill använda någon annan synth, välj den i stället.
7. Välj **Test studio** från Studio-menyn och klicka på QuickTime-ikonen eller/och på andra synthars ikoner. Om du hör ljud från dem så fungerar din setup, och då skall OMS fungera med Igor Engraver. Spara din setup och avsluta programmet.

Installera Igor Engraver

1. Dubbelklicka på Igor Engraver-ikonen.
2. Om det inte redan har skett kommer ett fönster att öppnas där du kan fylla i dina personuppgifter. Fyll i all information och tryck på **OK**.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel I

Skapa en tom layout

Skapa nytt stycke

1. Välj **New Piece** från File-menyn eller tryck **Ctrl-N** (Win) eller **⌘-N** (Mac) på tangentbordet.

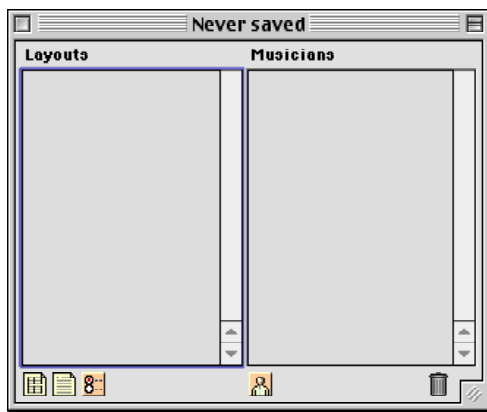
Ett tomt styckefönster (*Piece window*) öppnas, med texten "Never Saved".

Observera att

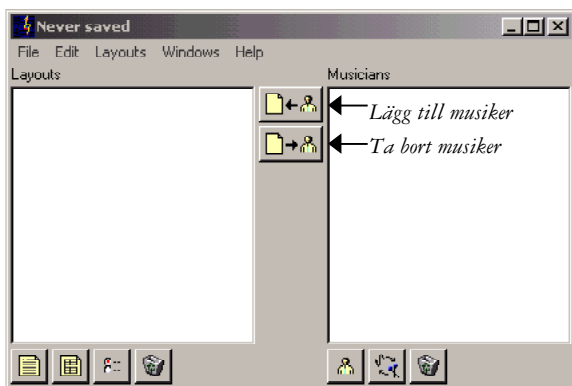
styckefönstren för Macintoshversionen (ovan till höger) och för Windowsversionen skiljer sig något från varandra.

2. Styckefönstret har två kolumner. I den vänstra kolumnen finns styckets *Layouter* och i den högra finns dess *Musiker*.

3. Längst ned på layoutsidan återfinns dessa ikoner:
Partitur,
Stämma
("partitur"
för en av orkester-

Partitur (Score) Stämma (Part) Inställningar (Settings) Musiker (Musician) Papperskorg (Trash)

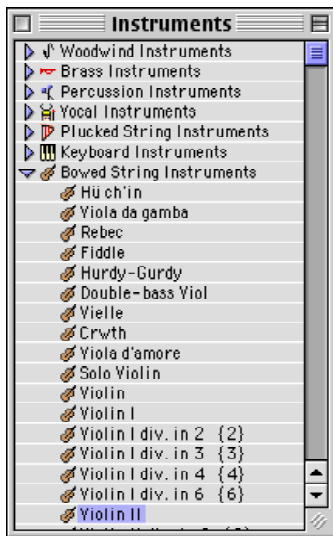

Partitur (Score) Stämma (Part) Inställningar (Settings) Papperskorg (Trash) Musiker (Musician) Byt instrument (Change instr.)

stämmorna) och Inställningar. Windowsversionen har även en papperskorg för layouter som skall slängas. På musikersidan finns en musikerikon och en papperskorg. Windowsversionen har ytterligare en ikon för byte av instrument. Nu kan du välja de musiker som skall ingå i ditt första verk.

Välja musiker

1. På Macintosh: Välj **Instrument Library** från Windows-menyn eller tryck **⌘-I** på tangentbordet; på Windows: tryck på musikerikonen en gång. Ett fönster, som heter "Instruments", öppnas. Här finner du instrument som kan användas i stycket. De är indelade i följande grupper: Träblås (Woodwinds), Bleckblås (Brass), Slagverk (Percussion), Sång/vokala (Vocal), Stränginstrument som plockas (Plucked), Klaviaturinstrument (Keyboard) och Stråkinstrument (Bowed Stringed). Klicka på plustecknet eller triangeln framför en av kategorierna för att se alla instrument som finns i denna.

2. Välj det instrument som du vill använda och klicka på det. På Macintosh, dra instrumentikonen till musikerikonen och släpp den där; på Windows, klicka på **Select**. Nu har du skapat en musiker, och en stämma för den musikern har skapats automatiskt. All information som rör den enskilda musikern (noter, dynamikbeteckningar, etc) läggs hos musikern. Detta innebär att du kan slänga en layout där musikern finns med utan att musiken försvinner. (Detta innebär vidare att en musiker kan byta instrument genom att, på en Macintosh, musikerns instrument dras till papperskorgen och ett nytt instrument dras till musikern från instrumentbiblioteket. På Windows kan man byta instrument genom

att välja en musiker och sedan klicka på Byta instrument-ikonen, för att därefter lägga till ett – eller flera – instrument från instrumentbiblioteket.) Flera layouter för samma musiker kan skapas genom att den/de dras till partitur- eller stämikonerna (Macintosh) eller genom att klicka på layoutikonen med en eller flera musiker markerad(e) (Windows).

3. Skapa en musiker till. Även denna musiker får en stämlayout.
4. Musiker kan läggas till eller tas bort från existerande layouter. På Macintosh görs detta genom att dra en eller flera musiker till en layout eller att dra musikern(a) från en befintlig layout till papperskorgen. För att lägga till musiker på Windows väljer du både musikern(a) och en eller flera layouter, och klickar därefter på Lägg till musiker-ikonen. För att ta bort en musiker från en befintlig layout, välj den och tryck på Ta bort musiker-ikonen.
5. För att spara ditt stycke, klicka på styckefönstret någonstans och välj **Save** från File-menyn, eller tryck **Ctrl-S** (Win) eller **⌘-S** (Mac).

Skapa dina egna styckeinställningar

1. Nu är det hög tid att skapa egna inställningar för stycket. (När de en gång väl har gjorts kan de exporteras och användas som mallar för andra stycken.) Välj **Settings** för ditt nya stycke från Edit-menyn. När detta fönster öppnas ser du ”styckeinformations”-fönstret (*Piece Information*). Fyll i all relevant information. Om du behöver mer än en rad för en kategori, tryck **Alt/Option-Return** så får du en radbrytning.
2. När du har fyllt i fälten, klicka på menyn där det står “Piece Information” och välj **General**. Fyll i eller välj de inställningar du vill ha. (Pappersstorleken kan ändras i efterhand, men vi rekommenderar att du väljer den du vill ha redan från början, eftersom noterna formatteras utifrån pappersstorlek.)
3. Gå gärna igenom de andra fönstren och utför de ändringar du vill.
4. Inställningarna för layouter, musiker och instrument kan nås genom att dra respektive ikon till Inställningar-ikonen (Macintosh) eller genom att välja en ikon och därefter klicka på Inställningar-ikonen (Windows).

Skapa ett partitur

1. Nu är det dags att skapa ett partitur för dina musiker. Klicka på ordet "Musicians" i styckefönstret (Macintosh) eller välj **Select all** från Edit-menyn (Windows). Alla musiker kommer nu att vara valda.
2. Dra musikerna till partitur-ikonen (Macintosh) eller klicka på layout-ikonen (Windows). Du får nu en layout för ditt partitur. Om du vill skapa ett partitur eller en stämma för endast ett par musiker, kan de skift-klickas, och därefter gör du som beskrivits ovan.
3. Dubbelklicka på ordet "Score", för layouten som du just har skapat. Nu öppnas din (än så länge) tomma layout, och du ser styckets titelsida. (Om du öppnar en stämma ges ingen titelsida.) Gå till den andra sidan så ser du styckets första takter.
4. Alla stämmor börjar, med grundinställningarna, med 32 konsoliderade takter. Välj **Unconsolidate** från Layouts-menyn eller tryck **Ctrl-U** (Win) eller **⌘-U** (Mac) om du vill se takterna "som vanligt".

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 2, 5, 6

Komponerande

Verktygspaletten: En översikt

Nedan ser du Igor Engravers verktygspalett. Du kan använda verktygen för

<i>Systemverktyget (System tool)</i>		<i>Klavverkytet (Clef tool)</i>
<i>Tonartsv. (Key Signature t.)</i>		<i>Taktv. (Metre t.)</i>
<i>Not-/pausv. (Notes/Rests t.)</i>		<i>Förteckenv. (Accidentals t.)</i>
<i>Artikulationsv. (Articulations t.)</i>		<i>Nottilläggsv. (Attachments t.)</i>
<i>Dynamikv. (Dynamics t.)</i>		<i>Taktstrecksv. (Barlines t.)</i>
<i>Textv. (Text t.)</i>		<i>Bindehågev. (Tie t.)</i>
<i>Glissandol/Arpeggiöv. (Gliss./Arp. t.)</i>		<i>Notbuvudv. (Notebeads t.)</i>
<i>Harpbeteckningsv. (Harp Diagram t.)</i>		<i>Fingersättningsv. (Fingerings t.)</i>
<i>"Wien." (Wien t.)</i>		<i>Fingersättningsv. + artikulationsv. gitarr</i>
<i>Förstoringsglas/Hand (Magnifier/Hand)</i>		<i>Pilv. (Arrow t.)</i>

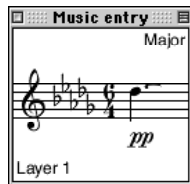
att lägga till objekt till ditt stycke när som helst. Principen är enkel: klicka bara på någon av pop-up-paletterna (t ex taktstreckssymbolen) och välj den symbol du vill använda. Klicka därefter där du vill ha symbolen insatt – exempelvis klickar du på ett taktstreck för att ändra typ av taktstreck. Eftersom alla layouter hör ihop räcker det med att klicka på ett taktstreck i en layout för att ändra alla layouters motsvarande taktstreck.

Börja komponera

1. Klicka på tonartsverktyget. Klicka i mitten av den första takten. Använd musen för att välja tonartssymbol och använd upp- och nedpilarna för att välja tonart.
2. Klicka på taktartsverktyget. Klicka i första takten och skriv in notvärdet. Observera att du kan välja mellan 4/4 respektive 2/2 och deras motsvarigheter ("C") genom att klicka i boxen "C/Cut".

Insättning av noter och pauser

1. Klicka på pilverktyget.
2. Dubbelklicka i den första takten, så att en blinkande markör kommer fram. Ett litet fönster (*Music Entry*) öppnas, och i detta fönster visas tonhöjd, dynamik, notvärde osv för den not som kommer att sättas in om du trycker på Entertangenten. Du är nu i det som kallas *Input mode*.
3. Tangentbordets siffertangenter används för att ändra notvärde i det lilla fönstret. Varje siffra ger ett visst notvärde:

Key	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Svenska	128-delsnot	64-delsnot	32-delsnot	Sexton-delsnot	Åttondelsnot	Fjärdedelsnot	Halvnot	Helnot	Brevisnot	Longa
Engelska	Semi-hemi-demi-semi-quaver	Hemi-demi-semi-quaver	Demi-semi-quaver	Semi-quaver	Quaver	Crotchet	Minim	Semi-breve	Breve	Longa

För att sätta in en not, välj notvärde och tryck på **Enter** (inte **Return**), eller tryck på mellanslagstangenten för att sätta in en paus. Använd piltangenterna för att ändra nothöjd för nästa not. Noter tas bort med **Backspace**.

4. Dynamikbeteckningar sätts in genom att helt enkelt skriva dem på tangentbordet: Ett forte sätts in genom att trycka på **F**, ett mezzopiano genom att trycka på **M** och **P**, osv. Om du skrivit in fel dynamikbeteckning, tryck på **Backspace** så försvinner den.
5. Artikulationer kan också sättas in i Input mode:
 - . ger staccato
 - > ger marcato
 - _ ger tenuto
 - C** ger crescendo. (Crescendot pågår ända till dess att du skriver **C** igen, eller tills du skriver **D**, då ett diminuendo startar.)
6. Fraseringsbågar sätts in på samma sätt, men med bokstaven **L**.
7. Noter kan höjas eller sänkas med **+** eller **-**.
8. Noter och pauser kan punkteras genom att trycka , (komma). Ytterligare punkteringar kan läggas till genom att trycka **Ctrl-**, (Win) eller **⌘-**, (Mac). Tryck , (komma) igen för att ta bort punkteringar.

Flytta objekt

1. Klicka på ett objekt i en layout. En cirkel eller annan markör visar att det är valt. Du kan även klick-dra för att markera flera objekt samtidigt.
2. Objektet kan därefter dras med musen, eller flyttas med hjälp av piltangenterna. Objektet kan flyttas ytterst små steg om **Alt/Option**-tangenten är nedtryckt när du trycker ned en piltangent.

Lägga till takter

Igor Engraver ger varje nytt stycke 32 takter, om inget annat är valt i styckeinställningarna. När du har fyllt dessa och kommer till "takt 33", lägger programmet automatiskt till en ny takt. Om du från början vet hur många takter du vill ha kan du gå till Editmenyn och där välja **Add/delete bars...** I fönstret som öppnas kan du lägga till eller ta bort takter.

Kortkommandon för noter

1. Precis som Enter-tangenten kan funktionstangenterna användas för att skriva in noter, men då slipper du ange nothöjden med piltangenterna.
2. Om du trycker ned **F1** får du ett C i oktaven du befinner dig i; **F2** ger ett D osv. **F8** ger ett C en oktav högre. **F9** flyttar ned markören en oktav och **F10** upp en oktav. Om du håller ned **Ctrl** (Windows) eller **⌘** ("kommando", Mac) när du trycker på en funktionstangent får du en höjd not; **Alt/Option** (**⌥**) ger istället en sänkt not.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 2, 3, 6, 7, 8

Editering i inmatningsläget (Input Mode)

Du kan sätta in alla typer av musikaliska symboler i inmatningsläget. Alla tillgängliga val återfinns i Input-menyn, som du kan se när du är i inmatningsläget (dubbeltklicka på ett tomt ställe i en takt för att komma in i inmatningsläget). Grundprinciperna, och några av de mest användbara funktionerna, för inmatningsläget, beskrivs nedan.

- Flytta markören (Input caret): Markören flyttas ett steg till höger eller vänster genom att trycka på rätt piltangent. Om **Ctrl** (Windows) eller **⌘** (Mac) är nedtryckt under tiden, flyttas markören en takt i sänder. Den kan också flyttas vertikalt mellan notrader genom att **Alt/Option** är nedtryckt samtidigt som upp- eller nedpiltangenterna används.
- Lägga till symboler till flera noter på en gång: Artikulationer, crescendo, fraseringsbågar osv kan läggas till flera noter (eller pauser) samtidigt. Först väljs några objekt genom att skifttangenten är nedtryckt samtidigt som markören flyttas i sidled; därefter använder du symbolens kortkommando). På så sätt kan man enkelt i efterhand lägga till exempelvis en fraseringsbåge till ett par noter – välj dem och klicka på bokstaven **L** (som i sLur = fraseringsbåge).
- Ta bort flera noter/pauser på en gång: Markera objekten enligt ovan och klicka på **Backspace**.
- Kopiera/klistra in: Välj en del musik, tryck **Ctrl-C** (Windows) eller **⌘-C** (Mac). Tryck **Ctrl-V** (Windows) respektive **⌘-V** (Mac) för att klistra in

musiken. Observera att musik också kan kopieras mellan olika *lager* (se nedan).

- Transponera: Markera musik och använd upp- eller nedpiltangenten för att flytta noterna uppåt eller nedåt. Du kan också trycka **Ctrl-T** (Windows) eller **⌘-T** (Mac), för att få upp ett fönster där du ges olika valmöjligheter för transponering.
- Lägga till ackord: Efter att en not har skrivits in, använd upp- eller nedpilen för att välja nästa not i ackordet. Håll in skift när du klickar på Enter-tangenten, så läggs den nya noten till den förra. Om du vill ha flera likadana ackord efter varandra kan du klicka på **Tab**. Då kommer din senaste not/ackord att upprepas.
- Lägga till bindebågar: Tryck på **T** så sätts en bindebåge in efter den not som markören stod vid. För att binda ihop bindebågen med nästa not krävs att noterna är av samma höjd – annars blir bågen oavslutad.
- Skapa en upptakt: För att skapa en upptakt behöver du bara skriva in de noter som du vill skall vara där, och därefter flytta markören till nästa takt med högerpil-tangenten.
- Sätta in trioler: Sätt in en not (eller paus) och tryck sedan **Alt/Option-3**. Om du skall ha flera trioler i rad kan du, efter att du har skrivit in den första triolen, trycka **Alt/Option-Shift-1**. Alla noter som därefter skrivs in kommer automatiskt att bli trioler till dess att du trycker **Alt/Option-Shift-1** igen.
- Byta taktstreck: Tryck **I** till dess att rätt sorts taktstreck syns.
- Ändra nothuvud: Efter att du har skrivit in en not kan du ändra dess nothuvud genom att trycka på **N**.
- Lägga till not-text: Tryck **:** (kolon). En textbox kommer fram och där kan du skriva in lämplig text, exempelvis *pizz*.
- Lägga till förslag: Tryck **Alt/Option-G** så kan du sätta in förslag (*Grace note mode*). Tryck **Alt/Option-G** en gång till för att skriva in vanliga noter.
- Sätta noter inom parentes: Höger-/ kontrollklicka en not, välj **Accidental mode** och därefter något av alternativen.
- Sätta in musik i olika lager: Om du vill ha flera stämmor på en notrad (till exempel i körmusik) kan du arbeta med olika *lager* (layers). Tryck **Alt-Shift-2** (Windows) eller **Control-2** (Mac) för att flytta markören till det andra lagret. Tryck **Alt-Shift-3** (Windows) eller **Control-3** (Mac) för ett

tredje lager, osv. Tryck **Alt-Shift-1** respektive **Control-1** för att återgå till det första. Observera att udda lager får skaften uppåt och jämna lager får skaften nedåt.

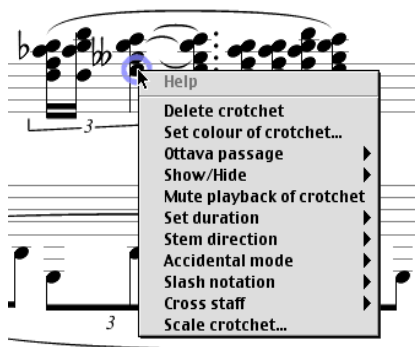
- Spegla rytmer: Efter att ha skrivit in en stämma kan du spegla dess rytm så att du slipper definiera notvärdena för de andra stämmorna (så länge de har samma rytm). Placera markören i stämman du vill utgå ifrån och tryck **O** (lilla bokstaven o) – så ser du ordet "Mirroring" i det lilla Inputfönstret. Flytta sedan markören till en annan notrad eller till ett annat lager och välj de noter du vill ha. Du behöver nu inte välja notvärden. Tryck **O** igen för att lämna "Mirroring"-läget.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 2, 3, 7, 10

Kontextmenyer

1. Högerklicka (Windows) eller Kontrollklicka (Mac) på ett objekt – från noter till hela sidor – så får du en kontextmeny med ett antal valmöjligheter för just detta objekt. Observera att om flera objekt väljs samtidigt (genom att klicka och dra musen över ett område eller genom att skiftklicka i Input mode) kommer kommandona att påverka dem alla.
2. Om du till exempel Höger-/ kontrollklickar på en not kan du få följande val:

- Delete note (radera)
- Set colour of note (byt färg)
- Ottava passage (sätt in 8va)
- Show/hide (visa/göm)
- Mute playback (tysta not)
- Set duration (ändra längd)
- Stem direction (skafriktning)
- Accidental mode ("parentes")
- Slash notation (för gitarr mm)
- Cross staff (byt notrad)
- Scale note (ändra storlek)

Några andra av alla alternativ av intresse:

- artikulationer (fermat, drill mm): Höger-/ kontrollklicka på en artikulation för att lägga till en förlängning (t ex drill) eller för att vända den uppochned (t ex fermat).
- takter: Höger-/ kontrollklicka på en tom plats i en takt för att flytta den till föregående eller nästa system, mm.
- notrader: Höger-/ kontrollklicka på en tom plats i en tom notrad för att dölja (suppress) denna, eller för att visa redan dolda notrader i ett system.
- sidor: Höger-/ kontrollklicka på en tom plats i ett system för att flytta system mellan sidorna. Du kan också infoga information för e-handel (se manualen för vidare information).

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 9, 10, 17

Uppspelning och inspelning

Uppspelning

(Om du inte kan se fönstret som är avbildat nedan, gå till Windowsmenyn och välj **Play and Record**). I detta fönster ser du takten där markören befinner sig. Fönstret fungerar som en bandspelare och har ikonerna Till början, Bakåt en takt, Spela upp, Paus, Stopp, Framåt en takt och Till slutet på den översta raden. Uppspelning kan påbörjas var som helst genom att antingen dubbelklicka i en takt och därefter trycka på Spela upp-ikonen, eller genom att klicka i rutan i Play & Record-fönstret och skriva in en annan takt.

Stegvis inspelning med en MIDI-klaviatur

(Realtidsinspelning beskrivs i manualen.) Stegvis inspelning (step-time recording) är ett effektivt sätt att få in noter i Igor Engraver. Så här gör du:

1. Placera markören i takten där du vill börja spela in.

2. Välj önskad notlängd, tryck ned en eller flera tangenter på klaviaturen och släpp upp dem igen. En not eller ett ackord kommer då att sättas in i takten, med det notvärde som var valt. Observera att dina MIDI-intällningar måste vara korrekta.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel I (OMS), 4, 16

Lägga till text

Lägga till en vers

1. För att kunna skriva in en vers (lyrics) till befintliga noter, placera markören efter den första noten i versen och tryck sedan **Shift-Space**. Skriv in det första ordet och därefter på mellanslagstangenten. Den textmarkör som har kommit fram flyttas nu till nästa not.
2. Om ordet har mer än en stavelse, tryck - (bindestreck) efter den första stavelsen, en eller flera gånger, allt efter behov.
3. För att lägga till en förlängning till en not, tryck på **_**. Du kan förlänga texten ytterligare genom att trycka på **_** flera gånger i följd.

Lägga till annan text

1. På verktygspaletten, klicka på textverktygsikonen (se nedan).
2. Du får fem olika alternativ för att skriva in text:
 - Sidtext (page text): klicka på den här symbolen och klicka därefter på en sida för att skriva in verktitel, tonsättare, osv.
 - Systemtext (system text): denna ikon används för att skriva in exempelvis tempomarkeringar och den påverkar uppspelning (t ex "Andante"). Om du klickar på en tom plats i en takt kommer Igor Engraver att fråga var i takten texten skall sättas in. Observera att detta görs på matematisk väg, dvs första slaget i takten är 0 och tredje slaget i fyra fjärdedelstakt är $2/4$. Texten som du skriver in

kommer att synas ovanför den översta notraden i systemet i ett partitur samt i alla stämlayouter.

- Notradstext (staff text): denna ikon används då du vill skriva in text för en viss notrad. Den påverkar inte uppspelning. Använd denna för speciella instruktioner till en musiker osv.
 - Not-/ paustext (entry expression text): denna ikon ger text för en viss not, ett ackord, eller en paus. Många termer påverkar uppspelning (såsom pizz, pizz., arco, mute, staccato och sord, etc, med eller utan punkter). En fullständig förteckning återfinns i manualen.
 - Repetitionssiffror (rehearsal marks): Repetitionssiffror placeras som systemtext. Skillnaden är att dessa kan vara inneslutna i fyrkanter eller ovaler. Detta definieras i styckeinställningarna.
3. Välj lämplig texttyp. Klicka där du vill ha texten (på en not, på en notrad, eller på en tom plats på en sida). Observera att sidtexturtor markeras genom att klick-dra med musen.
 4. Skriv in din text. För att skriva in flera rader text kan du trycka på **Alt/Option-Return**. Klicka sedan på **Return** eller klicka med musen utanför textrutan för att lämna den.
 5. Klicka på textrutan en gång för att ändra typsnitt och storlek på texten. Fontmenyn skall nu komma fram. Därifrån kan du välja typsnitt, storlek och dessutom utseende (kursivering, fetstil osv) på texten. Vi rekommenderar att du ändrar grundinställningarna för typsnitt (i Template Settings) till de enligt dig mest lämpliga typsnitten.
 6. För att ändra i texten, dubbelklicka på den och skriv om.
 7. Textrutorna kan flyttas med musen eller med piltangenterna (om textrutorna är markerade).
 8. Om du har skrivit in en tempoangivelse, men vill sätta ett eget tempo, kan du ändra det genom att höger-/ kontrollklicka på textrutan och välja **Set system text tempo**. I fönstret som öppnas, välj ett nytt tempo och klicka på **Set**.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 3, 11

Ändra musiktypsnitt

Igor Engraver stödjer de flesta vanligt förekommande musiktypsnitten, och däribland ett par jazztypsnitt. För att byta typsnitt, gå till Music font-fönstret i Piece Settings. De typsnitt som du har installerade och som Igor Engraver stödjer kommer då att kunna väljas. Välj ett typsnitt och klicka på **OK**. Musiken uppdateras genast.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 10

Ändra storleken på din musik

1. Gå till Layout Settings i Layoutmenyn. (Inställningarna kan också öppnas genom att en layoutikon dras till inställningsikonen i styckefönstret.)
2. Klicka på menyn som nu heter Basics och gå till Format.
3. Välj den nya storleken på din musik. 1 ger 100%, 0.7 ger 70% osv.

För att välja storleken på din musik för endast en musiker, gör så här:

1. Öppna styckefönstret.
2. Öppna musikerinställningarna genom att dra musikerikonen till inställningsikonen i styckefönstret.
3. Ändra "Scale musician"-värdet till t ex, 0.7.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 2, 3, 6, 7, 8

Lägga till tabulatur

1. Höger-/ kontrollklicka på en takt och välj **Add Tab to this staff**.
2. Tabulatur har nu lagts till automatiskt.
3. Om du ändrar en befintlig

T	7	5	4	2	4	5
A	5	2	5	4		2
B		0		2	0	4 2
	0	0	0			

not uppdateras tabulaturnoterna automatiskt.

4. Igor Engraver har världens mest avancerade tabulaturfunktioner. Läs kapitel 12 i manualen för mer information.

MER LÄSNING: Igor Engraver Manual, kapitel 12

Teknisk support

1. Om du har frågor rörande specifika funktioner i programmet kan du slå på ballonghjälp (Mac), något som är särskilt värdefullt för inställningsfönstren.
2. Utförliga instruktioner – samt tutorials – återfinns i manualen. Observera att det finns ett felsökningsavsnitt i manualen, som besvarar frågor av teknisk natur.
3. Om du inte finner svar på dina frågor i manualen kan du kontakta support@noteheads.com.
4. Vi rekommenderar att du går med i NoteHeads Community (följ Community-länken på www.noteheads.com). Där får du tillgång till forum, chatrum och Igor Engraver-tips. Medlemskapet är gratis!

Ett steg vidare

Nu har du fått en liten inblick i vad Igor Engraver kan göra för dig. Självfallet kan inte alla dess unika egenskaper beskrivas i denna korta guide. Därför föreslår vi att du direkt börjar arbeta med programmet och läser i manualen när du behöver. Ta också en titt på QuickTimefilmerna på www.noteheads.com/igor för att komma igång ännu fortare!

Kom ihåg att Igor Engraver är bara en av många produkter och tjänster som NoteHeads erbjuder dig som musiker. Vi erbjuder även:

- **NoteHeads Community:** NoteHeads Community är den mest avancerade online-gruppen som finns idag för musiker, förlag, musikpedagoger och notskrivare. Vi erbjuder dig en egen, GRATIS, hemsida, där du kan presentera dig själv och din musik, komplett med din egen URL (www.noteheads.net/dittnamn)!

- Igor Reader: Det kostnadsfria programmet Igor Reader används för att läsa filer som har exporterats från Igor Engraver till det plattformsoberoende formatet IGP (Igor Publishing). Filerna kan inte bara visas och skrivas ut utan också spelas upp.
- Music Stand: Music Stand är notbutiken som finns på noteheads.com. Härifrån kan man ladda ned IGP-filer och sedan köpa dem via Igor Reader (se ovan).
- NoteHeads Commerce: NoteHeads Commerce är ett säkert Internetbaserat distributionssystem riktat mot stora förlag som vill skapa sina egna notbutiker.
- Enhanced CDs: En "enhanced CD" innehåller, förutom musiken, också IGP-filer. Om lyssnaren vill köpa noterna till skivan, kan han eller hon göra det från Igor Reader.

Läs mer om oss och våra produkter på www.noteheads.com idag!

För vidare information, kontakta:

NoteHeads AB

Grevgatan 22
114 53 STOCKHOLM
SVERIGE
Tel: +46-(0)8-50 30 33 00
Fax: +46-(0)8-50 30 33 29

NoteHeads USA

178 Ledyard St.
New London, CT 06320
USA
Tel: +1-860/444-2862
Fax: +1-860/443-6866

Eller besök oss på Internet:

www.noteheads.com
info@noteheads.com